

NADNÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Věra Korkischová

Článek podává základní informaci o programu Nadnárodní spolupráce realizovaném v rámci cíle Evropská územní spolupráce politiky soudržnosti EU pro období 2007–2013. Obsahuje základní charakteristiku programu, popisuje přípravu, základní cíle, financování a organizační strukturu programu. Přináší také stručné zhodnocení předcházející iniciativy Interreg IIIB CADSES v období 2000–2006 z pohledu České republiky.

Pokračování iniciativy ES Interreg IIIB CADSES

Zaměřením na řešení problémů ve společně sdíleném území navazuje program Nadnárodní spolupráce na iniciativu ES Interreg IIIB CADSES, která se setkala v minulém programovém období s velkým zájmem odborné veřejnosti a projektových partnerů. Ve čtyřech výzvách vyhlášených v rámci iniciativy bylo schváleno 47 projektů s českou účastí. Ve čtyřech případech se české instituce ujaly funkce vedoucího partnera projektu. Partneři také měli možnost žádat o dotace ze státního rozpočtu. Tyto dotace byly přiděleny 33 českým projektovým partnerům.

Mnoho partnerů již projevilo zájem pokračovat i v programovém období 2007–2013 v podobném typu spolupráce a navázat na výsledky, kterých bylo dosaženo v minulém období.

Programové území

Území EU je z pohledu programu Nadnárodní spolupráce rozděleno do několika tzv. prostorů. Pro každý prostor je zpracováván vlastní operační program, který bude společný pro všechny státy daného prostoru.

Česká republika bude v rámci Nadnárodní spolupráce zapojena do **prostoru Střední Evropa**, který zahrnuje území Rakouska, Polska, části Německa, Maďarska, Slovinska, České republiky, Slovenska a části Itálie. Z nečlenských zemí bude do prostoru Střední Evropy zapojena také Ukrajina.

Pravidla flexibility

Jedná se také o využití možnosti tzv. **pravidla 20 % flexibility**, podle kterého by až 20 % rozpočtu projektu mohlo být použito pro území mimo vymezený prostor Střední Evropa. Důraz je kladen zejména na spolupráci s prostorem Jihovýchodní Evropa. V jednání je také využití **pravidla 10 % flexibility**, které by umožňovalo využít až 10 % rozpočtu projektu na spolupráci s nečlenskými státy EU. V případě prostoru Střední Evropa by pravidlo mohlo být využito zejména pro spolupráci s Ukrajinou.

Charakteristika Nadnárodní spolupráce

Strategie programu Nadnárodní spolupráce pro prostor Střední Evropa na období 2007–2013 se zaměřuje na posilování nadnárodního charakteru spolupráce mezi členskými zeměmi ve věcech strategického významu. Celkový cíl programu byl formulován v návaznosti na Lisabonskou a Göteborgskou agendu, které se zaměřují na témata růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti v rámci EU a na udržitelný rozvoj evropského území. Na základě toho si program Nadnárodní spolupráce pro Střední Evropu na období 2007–2013 vytýčil svůj **celkový cíl, kterým je posilování územní soudržnosti, podpora vnitřní integrace a zvyšování konkurenceschopnosti prostoru Střední Evropa**.

K dosažení celkového cíle programu bude sloužit následující **strategický přístup**:

1. Zvyšování konkurenceschopnosti prostoru Střední Evropa prostřednictvím vytváření nových a posilování stávajících struktur inovace a dostupnosti.

Inovace a dostupnost jsou základními faktory posilování konkurenceschopnosti v prostoru Střední Evropa. Inovace je jednou z hybných sil ekonomického bohatství – podporuje posun směrem ke znalostní ekonomice a tvoří základnu pro ekonomické bohatství. Dostupnost, jak z hlediska dopravního, tak z hlediska přístupu k infrastruktuře informačních a komunikačních technologií (ICT), je nutným předpokladem lepšího využívání inovačního potenciálu prostoru Střední Evropa a posilování její vnitřní integrace a územní soudržnosti.

2. Zlepšování vyváženého a udržitelného územního rozvoje prostřednictvím zvyšování kvality životního prostředí a zvyšování atraktivity měst a regionů v prostoru Střední Evropa.

Vyvážený a udržitelný územní rozvoj je nezbytným předpokladem hospodářského rozvoje a napomáhá zmírňovat nechtěné doprovodné jevy související s růstem. Zde je nutné odpovědné využívání ekologických přírodních zdrojů v prostoru Střední Evropa takovým způsobem, který zajistí jejich zachování i pro budoucí generace. S tímto cílem souvisí také zvyšování obecné kvality životního prostředí a omezování dopadů přírodních a člověkem způsobených katastrof. Města a regiony prostoru Střední Evropa si musejí stanovením určitých opatření zajistit takový územní rozvoj, aby se staly atraktivními místy pro investice i pro život.

Podoba budoucích projektů

V rámci programu budou podporovány **neinvestiční projekty a studie**. Projekty mají mít význam či vliv na celé programové území. Jejich cílem je vyvinout modelová řešení a zkušenosti v nadnárodní souvislosti a poskytnout společné strategie rozvoje programového území.

Společně realizované aktivity budou preferovány před vytvářením sítí a výměnou informací. Více důrazu bude kladeno na konkrétní akce a přípravu investic. Projekty budou založeny na doložené potřebě spolupráce.

Priority programu

Ke sledování celkového cíle programu a strategického přístupu budou sloužit čtyři tematické priority (viz tab.), které se přímo vztahují ke konkrétním územním potřebám.

Příprava Operačního programu Nadnárodní spolupráce

Členské státy ustavily skupinu **Task Force**, která má na starosti přípravu Operačního programu pro léta 2007–2013. Každá země účastníci se programu má v této skupině své zástupce. Jelikož program má poskytovat přidanou hodnotu všem participujícím státům, bylo odsouhlaseno, že všechna rozhodnutí v rámci procesu programování mají být

Prostor spolupráce Střední Evropa (vyznačen zeleně)

Zdroj: DGREGIO GIS, ©EuroGeographics Association for the administrative boundaries

přijata konsensem. Toto opatření poněkud zpomaluje proces přípravy Operačního programu, protože v rámci jednání skupiny Task Force jsou před konečným rozhodnutím zejména závažným tématům věnovány rozsáhlé diskuse.

Zapojení Národního výboru ČR do procesu programování

Zástupci ČR ve skupině Task Force měli oporu v Národním výboru České republiky pro iniciativy ES Interreg IIIB CADSES a Interreg IIIC (dále jen „Výbor“), jehož činnost pokračuje i v programovém období 2007–2013. Jeho členové jsou pravidelně informováni o průběhu programování a byla s nimi diskutována zásadní rozhodnutí programového procesu, která byla poté prosazována zástupci České republiky na jednáních skupiny Task Force. Mezi členy Výboru patří zástupci ministerstev pro místní rozvoj, zahraničních věcí, financí, dopravy, zemědělství a životního prostředí, zástupci všech krajů a zástupci hlavního města Prahy a měst Brna, Ostravy a Plzně.

Proces hodnocení SEA

V současné době probíhá konzultační proces posuzování vlivu programu Nadnárodní spolupráce na životní prostředí SEA. V České republice je za posouzení SEA zodpovědné Ministerstvo životního prostředí. Na jeho webových stránkách www.mzp.cz je zveřejněn **návrh Operačního programu** spolu se **Zprávou o vlivu programu na životní prostředí** v českém jazyce. Tato zpráva obsahuje vyhodnocení, zda navrhované aktivity budou mít pozitivní, neutrální či negativní vliv na životní prostředí.

Veřejnost má možnost zapojit se do tohoto konzultačního procesu a zaslat Ministerstvu životního prostředí své

přípomínky k výše zmíněným dokumentům. Ministerstvo životního prostředí připomínky zpracuje a vytvoří souhrnnou zprávu, která bude předána designovanému Řídicímu orgánu programu Nadnárodní spolupráce a posléze zapracována do finální podoby Operačního programu, který bude po schválení členskými státy zaslán Evropské komisi.

Míra spolufinancování projektů Nadnárodní spolupráce

Otázka financování projektů z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF), která bude zajímat především potenciální projektové partnery, ještě nebyla v rámci jednání o novém programu uzavřena. Česká republika spolu s Polskem, Slovinskem a Slovenskem trvají na 85 % míře financování projektů z ERDF. Ostatní státy podporují 75 % míru financování. Je tak pravděpodobné, že míra spolufinancování se bude u jednotlivých členských států lišit. V případě 85 % spolufinancování projektů z ERDF nebudou již čeští projektoví partneři podporováni dotacemi ze státního rozpočtu.

Řídicí struktury programu

Na převzetí funkce Řídicího orgánu, Certifikačního orgánu a Společného technického sekretariátu byly předloženy čtyři nabídky. Při rozhodování o umístění řídicích struktur programu měly členské země zájem na tom, aby tyto instituce byly umístěny ve stejné lokalitě. Na základě náročných jednání členské státy pro tuto funkci delegovaly Magistrát města Vídně, který má již zkušenosti s řízením programu v rámci iniciativy ES Interreg IIIC.

Priorita 1	Podpora inovací v prostoru Střední Evropa	Priorita má přinést zlepšení rámcových podmínek pro inovace a vybudovat možnosti pro přenos inovací a jejich aplikací. Také bude docházet k posilování rozvoje znalostí.
Priorita 2	Zlepšování dostupnosti prostoru Střední Evropa z vnějšku i v rámci vlastního prostoru	Priorita má přinést lepší vzájemnou propojenost a využití různých způsobů dopravy (intermodalita). Má také podpořit multimodální logistickou spolupráci ve všech relevantních nadnárodních oblastech. Ke zlepšování přístupu se bude využívat udržitelná a bezpečná doprava a informační a komunikační technologie. V rámci priority má být také zajištěna lepší dostupnost řídicí obydlených oblastí a hledání dalších alternativních řešení pro zlepšování dostupnosti.
Priorita 3	Odpovědné užívání životního prostředí	Priorita podporuje rozvoj kvalitního životního prostředí prostřednictvím řízení a spravování přírodních zdrojů a přírodního dědictví, snižování rizik a dopadů přírodních a člověkem zapříčiněných katastrof. Cílem priority je podporovat využívání energie z obnovitelných zdrojů a zvyšovat energetickou účinnost. Bude také posilováno využívání technologií a činností šetrných k životnímu prostředí.
Priorita 4	Zvyšování konkurenceschopnosti a atraktivity měst a regionů	Priorita podporuje budování polycentrických sídelních struktur a řešení dopadů demografických a sociálních změn na rozvoj měst a regionů. Využívání kulturních zdrojů má přinést větší atraktivitu měst a regionů.

Tab.: Priority programu Nadnárodní spolupráce

Zahájení programu Nadnárodní spolupráce

Proces přípravy programových dokumentů bude zakončen schválením Operačního programu Evropskou komisí. Zahájení programu se předpokládá v druhé polovině roku 2007.

stavují živý proces, v jehož rámci se vyjednávají podmínky pro realizaci programu a dochází k úpravám programových dokumentů. Aktuální informace o procesu přípravy Operačního programu Nadnárodní spolupráce jsou proto pravidelně zveřejňovány na internetových stránkách www.strukturalni-fondy.cz.

Aktuální informace

Všechna jednání mezi členskými státy programu a Evropskou komisí k přípravě programu Nadnárodní spolupráce ještě nebyla uzavřena. Jednání skupiny Task Force před-

*Ing. Věra Korkischová
Odbor územních vazeb MMR*

ENGLISH ABSTRACT

Transnational Cooperation, by Věra Korkischová

The article gives basic information on the Transnational Cooperation Programme within the European territorial cooperation objective of the EU cohesion policy for the period of 2007 to 2013. Described is the basic characteristics of the programme, the preparation, fundamental objectives, financing, and the organizational structure of the programme. Also, a brief evaluation of the previous Interreg IIIB CADSES programme of 2000-2006 from the viewpoint of the Czech Republic is included.